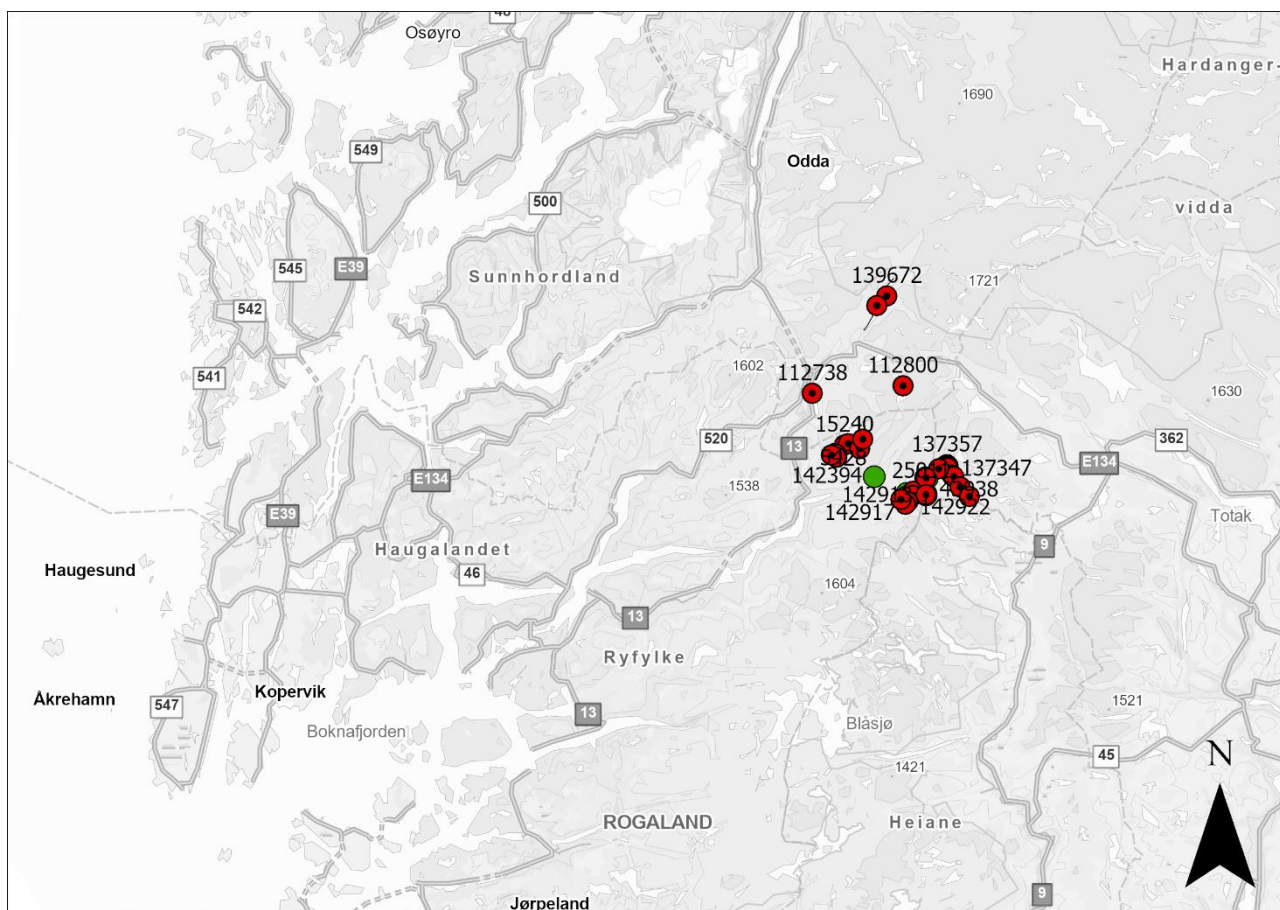

► Røldal - Suldal kraftverkene - Oversikt over kulturminner i reguleringssoner

1 Oversikt over kulturminner i reguleringsmagasin

Dette notatet gir en oversikt over kulturminner som ligger under høyest regulerte vannstand (HRV) per desember 2021 i utredningsområdet. Utredningsområdet består av 17 magasiner i vannkraftanlegget Røldal-Suldal. Av 17 vannmagasiner er det i alt 8 magasiner som inneholder kulturminner under høyeste regulerte vannstand. Kulturminneregistreringene er et resultat av et omfattende arkeologisk registreringsarbeid som ble gjennomført på 1960- og 1980 tallet i forbindelse med vannkraftutbyggingen. Det er også gjennomført registreringer i senere tid av ulikt omfang. Hensikten med notatet er å fremskaffe en oversikt som kan benyttes i den videre planleggingen og kontakt med øvrige myndigheter. Figur 1-1 viser geografisk plassering av kulturminnene.

Figur 1-1 Oversiktskart som viser plassering av utredningsområdet i en større sammenheng. Kart: Utarbeidet i ArcGIS Pro.

Tabell 1-1 gir en oversikt over alle magasinene i Røldal-Suldal reguleringen, og i hvilke av disse det er registrert kulturminner under HRV. De påfølgende avsnittene lister opp i tabell og viser på kart plassering av aktuelle kulturminner i hvert av magasinene. Flere av kulturminnene i Askeladden er registrert med grense i

vann like i sonen for HRV eller en utstrekning som strekker seg ut i vann. Disse er markert med grønt i de videre tabellene. Trolig ligger disse på land.

Tabell 1-1 Oversikt over magasin med LRV, HRV og høyde på regulering. Magasin med kulturminner under HRV er markert med blått

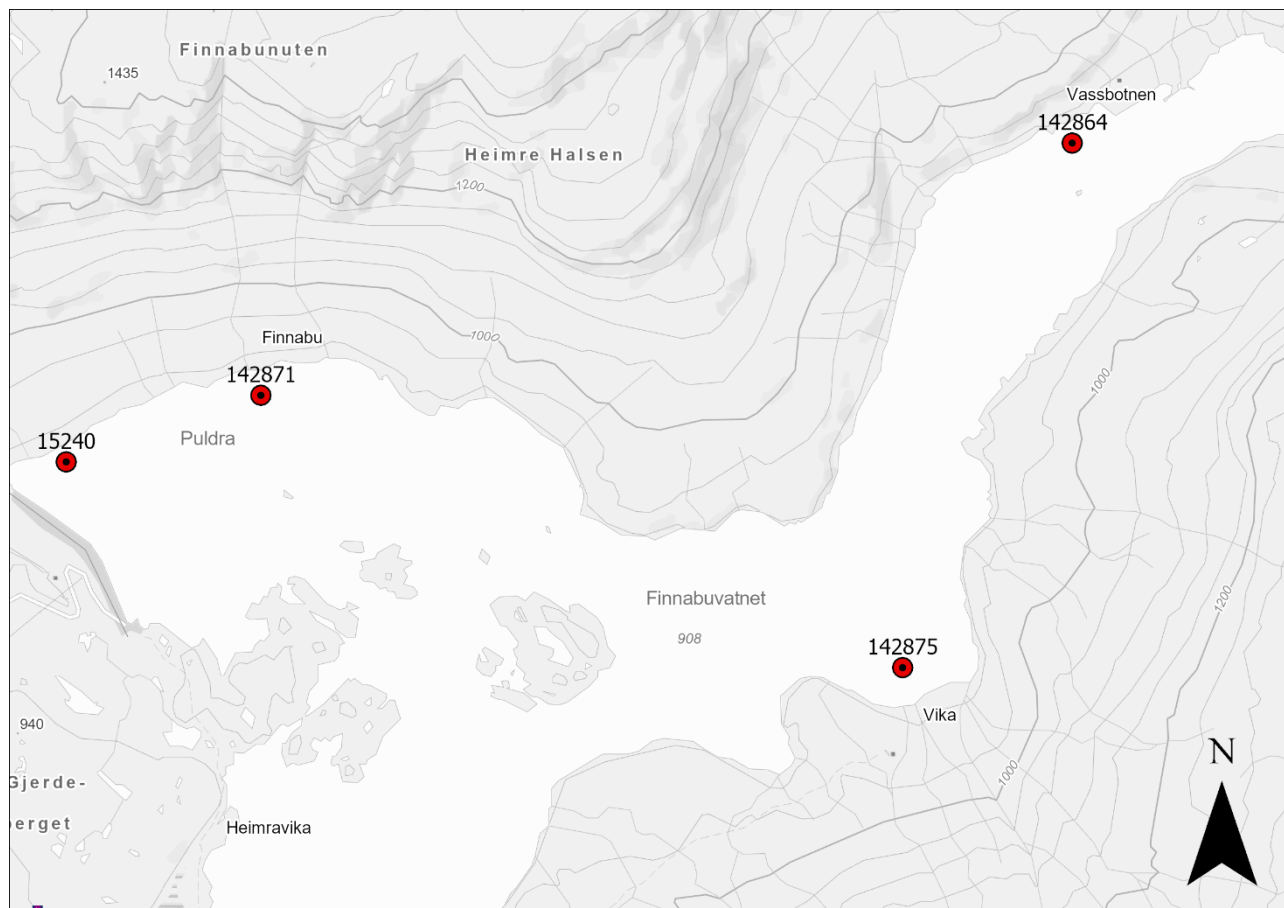
Magasin nr. (Feil! Fant ikke referanse-kilden.)	Magasinnavn	LRV – HRV M o.h.	Reguleringshøyde m
1	Finnabuvatn	893 – 908	15
2	Vestre Middyrvatnet	1190 – 1217,5	27,5
3	Østre Middyrvatnet	1190 – 1230,5	40,5
4	Valldalsvatnet	675 – 745	70
5	Sandvatnet	924 – 950	26
6	Holmavatnet	1046 – 1058	12
7	Isvatnet	1285 – 1295	10
8	Votnavatnet	975 – 1020	45
9	Vasstølvatnet	732,5 – 753	20,5
10	Røldalsvatnet	363 – 380	17
11	Nupstjørn	1285 – 1302	17
12	Kaldevatn	1183 – 1205	22
13	Djupetjørn	1146,4 – 1167,2	20,8
14	Midtre Grubbedalstjørn	-	-
15	Indre Grubbedalstjørn	1045 – 1078,8	33,8
16	Salttjørna	967,96 – 967,96	0
17	Kvanndalsdammen	620 - 630	10

1.1 Finnabuvatn

Tabell 1-2 Tabell over kulturminner under HRV eller i reguleringsgrense i Finnabuvatn.

ID	Art	Navn	Vernetyp	Kommune	Registrert/	Merknad
15240	Boplass	Kvannemofoss	Uavklart	Suldal	1980	Vanskelig å lokalisere uten direkte inngrep
142871	Seter/Støl	Seter	Uavklart	Suldal	1992	Registrert som intakt og er trolig mulig å lokalisere med liten ROV
142875	Seter/Støl	Seter	Uavklart	Suldal	1992	Registrert som intakt og er trolig mulig å lokalisere med liten ROV
142864	Seter/Støl	Seter	Uavklart	Suldal	1992	Registrert som intakt og er trolig mulig å lokalisere med liten ROV

I Finnabuvatn er det 4 kulturminner som klart ligger under HRV. Tre av disse er støler (id 142871, 142875 og 142864) som antas å være mulig å gjenfinne for å undersøke tilstand på enten ved hjelp av liten ROV eller ved lav vannstand (dybdeforhold er ukjent). Boplassen (id 15240) er trolig vanskelig å gjenfinne uten direkte inngrep. Det er kun fylkeskommunen som har tillatelse til dette. Ligger like under HRV og kan undersøkes når vannmengden tillater det.

Figur 1-2 Kart over kulturminner nevnt i tabell i Finnabuvatn. Kulturminner som ligger under HRV er markert med rød sirkel

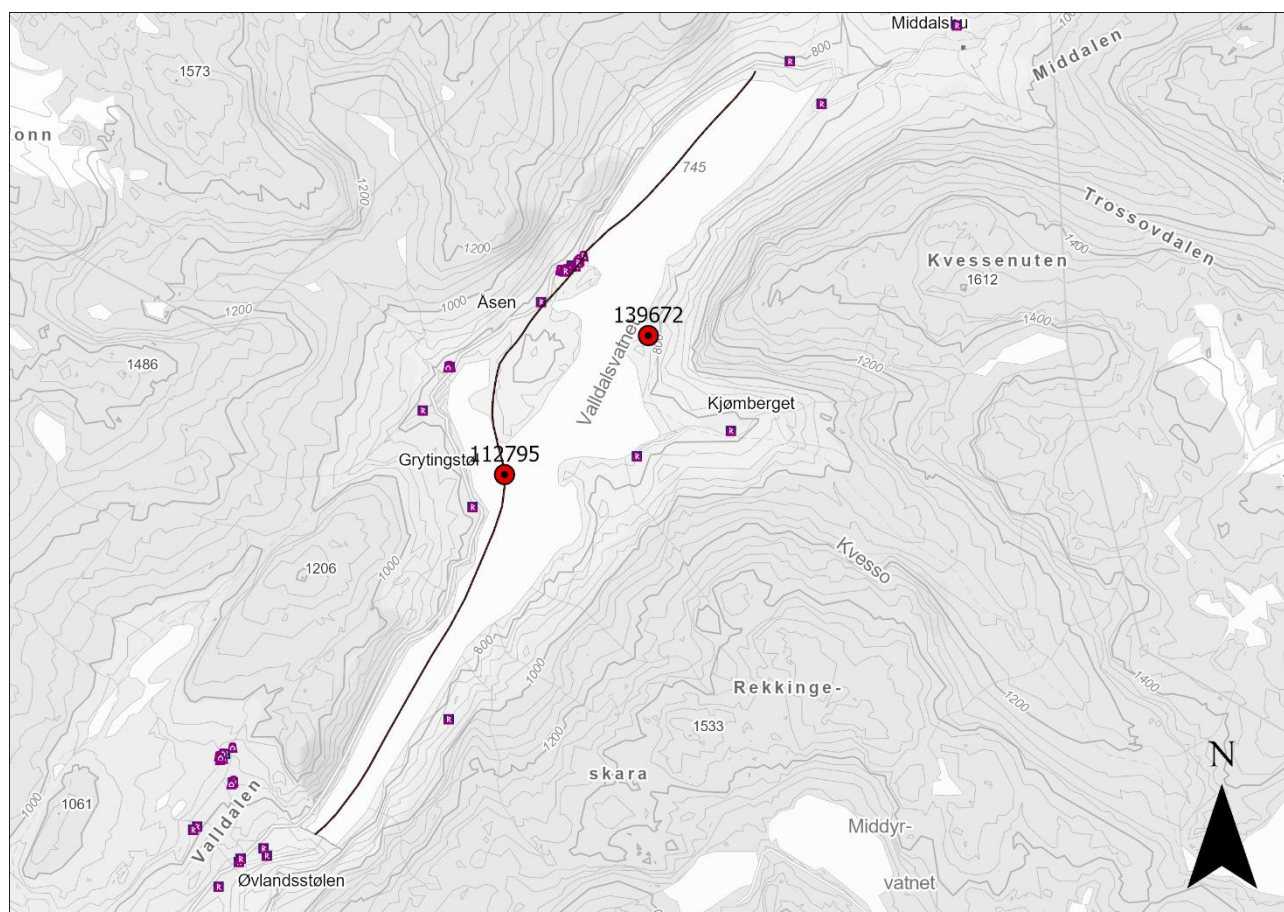
1.2 Valdalsvatnet

Tabell 1-3 Tabell over kulturminner under HRV eller i reguleringsgrense i Valdalsvatnet.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
112795	Veganlegg	Slep Bitdal-Austmannalia	Automatisk fredet	Ullensvang, Vinje	Prosjekt Nordmannslepene 2001	Kan være vanskelig å lokalisere under vann
139672	Bosetning-Aktivitetsområde	Uhlshelleren	Automatisk fredet	Ullensvang	1960/2010	Helleren er utgravet, det er også funnet

						helleristninger her
--	--	--	--	--	--	------------------------

I Valdalsvatnet går det et slep som går gjennom store deler av vannet. Slepet går på land ved Åsen, men fortsetter videre i Valdalsvannet i nordlig retning. Det er ukjente forhold rundt sedimentering i vannet, men slepet kan være vanskelig å påvise under vann. Uhlshelleren er utgravet, men helleristningene ligger fortsatt neddemmet. Disse er trolig svært vanskelig å finne igjen på grunn av lysforhold under vann.

Figur 1-3 Kart over kulturminner nevnt i tabell i Valdalsvatn. Kulturminner som ligger under HRV er markert med rød sirkel. Kart: Utarbeidet i ArcGis Pro.

1.3 Sandvatn

Tabell 1-4 Tabell over kulturminner under HRV eller i reguleringsgrensen i Sandvatn.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
44877	Bosetning- Aktivitetssområde	Sandvatn	Automatisk fredet	Suldal	1980	Ligger like i sonen for HRV
25011	Bosetning- Aktivitetssområde	Sandvatn, Gravetj	Automatisk fredet	Suldal	1980	Er beskrevet som usammenhengende og er trolig vanskelig å lokalisere under vann.
142908	Arkeologisk minne	Gravetjødnlego (Gravetjørnlega)	Ikke fredet	Suldal	1992	Beskrevet som synlige tufter av steinbu som trolig lar seg lokalisere.
64409	Arkeologisk minne	Sandvatn	Automatisk fredet	Suldal	1980	Registrert som synlig tuft og er mulig å lokalisere
142901	Arkeologisk minne	Sandvasslego (Sandvasslega)	Ikke fredet	Suldal	1992	Kan ligge dypt, trolig mulig å lokalisere med liten ROV
142915	Bosetning- Aktivitetssområde	-	Automatisk fredet	Suldal	1976	Kan ligge dypt, trolig mulig å lokalisere med liten ROV
142903	Jernvinneanlegg	-	Automatisk Fredet	Suldal	1976	Vanskelig å lokalisere uten direkte inngrep
112798	Veganlegg	Sideslep Ålmannavegen- Ulevåvatnet- Væringsdalen	Automatisk fredet	Ullensvang	2001/2014	Veganlegg som stort sett ligger over HRV, trolig vanskelig å gjenfinne under HRV dersom veganlegget ikke er synlig på land

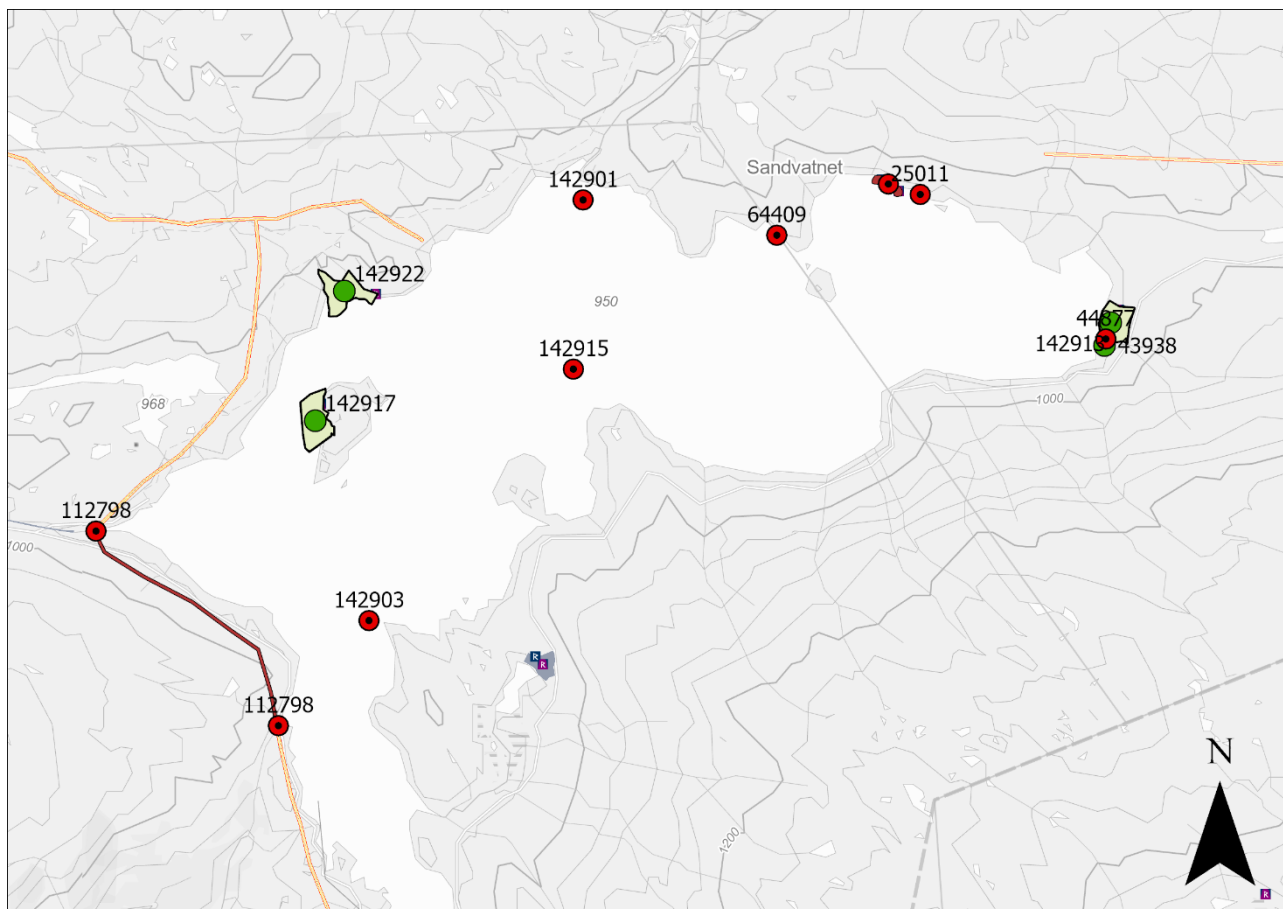
Kulturminnene som ligger under HRV i Sandvatn er både bosetningsspor, tufter og slep. Slep (id 112798) har svært lite av strekningen i Sandvatn og dette er trolig vanskelig å gjenfinne. Det er flere tufter som skal være synlige og intakt. Disse vil være mulig å gjenfinne ved lite vann i magasinet, eventuelt med liten ROV dersom de ligger for dypt. Steinalderboplass (142915), jernvinneanlegg (142903) og bosetningsområde (id 25011) med flere ulike dateringer er trolig vanskelig å gjenfinne uten direkte inngrep.

Tabell 1-5 Tabell over kulturminner i Sandvatn som befinner seg like over HRV eller på land.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
----	-----	------	-----------	---------	-------------	---------

142922	Felægre	Sandvasshidler	Ikke fredet	Suldal	1992	Registrert som synlige tufter, står trolig på land
142917	Felægre	Lego med sandvasseidet	Ikke fredet	Suldal	1992	Registrert som synlige tufter, står trolig på land
142913	Felægre	Lego med Holmavassåno	Ikke fredet	Suldal	1992	Registrert som synlige vegger fra steinbu, står trolig på land
43938	Bosetning-Aktivitetsområde	Sandvatnet	Automatisk fredet	Suldal	-	Vanskelig å finne uten direkte inngrep

Kulturminnene i tabellen over ligger i grensen for HRV og kan være registrert i Askeladden med grense i vann. Det er vanskelig å vite om disse ligger over eller under HRV. Trolig ligger de på land.

Figur 1-4 Kart over kulturminner nevnt i tabell i Sandvatnet. Kulturminner som ligger under HRV er markert med rød sirkel. Kulturminner som trolig ligger over HRV og på land er markert med grønn sirkel og avgrensing. Kart: Utarbeidet i ArcGis Pro.

1.4 Holmavatn

Tabell 1-6 Tabell over kulturminner under HRV eller i reguleringsgrensen i Holmevatn.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
137357	Bosetning-Aktivitetsområde	Vivik-gamlehytta	Uavklart	Vinje	1962	Skal være synlig og ligger tett opp til land.
137371	Bosetning-Aktivitetsområde	Vivik-gamlehytta	Fjernet	Vinje	1962	Vanskelig å finne uten direkte inngrep
137358	Bosetning-aktivitetsområde	Vivik-nyhytta	Automatisk fredet	Vinje	1962	Vanskelig å finne uten direkte inngrep
137354	Bosetning-aktivitetsområde	Vivik – Støvelen	Automatisk fredet	Vinje	1963	Vanskelig å finne uten direkte inngrep

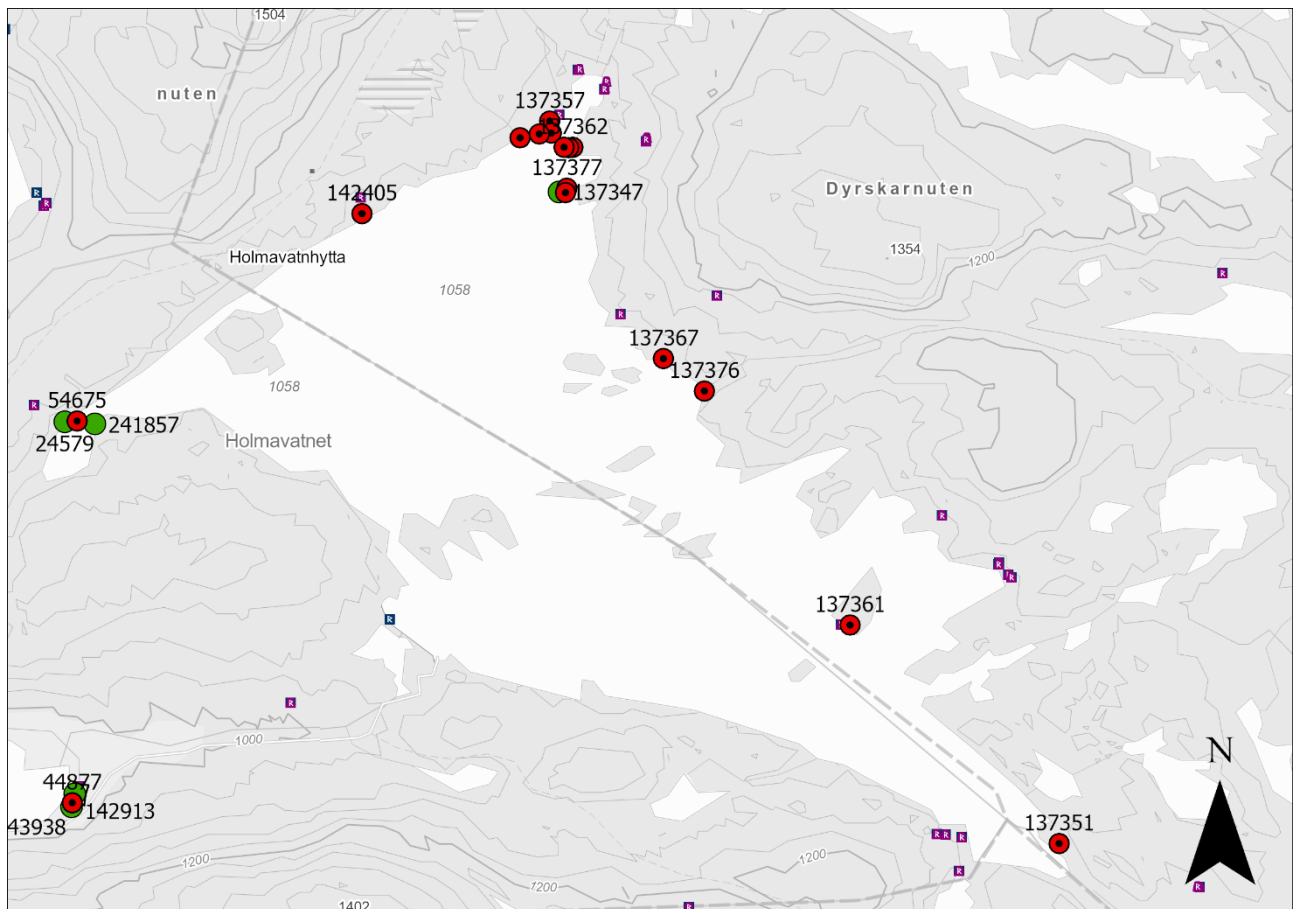
137362	Bosetning-aktivitetsområde	Vivik 1	Uavklart	Vinje	1962	Vanskelig å finne uten direkte inngrep
137372	Fangstlokalitet	Vivik	Automatisk Fredet	Vinje	1962	Fangstlokalitet skal være synlig og ligger like ved HRV
137360	Fangstlokalitet	Vivik	Automatisk fredet	Vinje	1962	Fangstlokalitet skal være synlig og ligger like ved HRV
137377	Bosetning-aktivitetsområde	Vivik 2	Uavklart	Vinje	1962	Vanskelig å finne uten direkte inngrep
137352	Fangstlokalitet	Vivik – neset	Automatisk fredet	Vinje	1962	Fangstlokalitet skal være synlig og ligger like ved HRV
137367	Bosetning-aktivitetsområde	Sommardyrskaret	Uavklart	Vinje	1962	Vanskelig å finne uten direkte inngrep
137376	Bosetning-aktivitetsområde	Sommerdyrskaret	Uavklart	Vinje	1962	Tuft som er dekket av torv. Kan være vanskelig å gjenfinne, men er trolig synlig
137361	Bosetning-aktivitetsområde	Storholmen Tuft I	Automatisk fredet	Vinje	1963	Tuft som skal være synlig og ligger like ved HRV
137375	Bosetning-aktivitetsområde	Tuft 1 turisthytta holmevatn	Automatisk fredet	Vinje	1963	Lokalitet står som utgravd i 1964 og er trolig borte
54675	Fangstlokalitet	Naustdalen	Uavklart	Suldal	1981	Gjenfylt dyregrav kan være svært vanskelig å lokalisere uten direkte inngrep.

Her er det flere bostedsspor og fangstlokalitet som vil kreve direkte inngrep for å gjenfinne, det er trolig ikke synlige spor. Dette gjelder lokalitetene 137371, 137358, 137354, 137362, 137377, 137367 og 54675. De andre kulturminnene skal være synlig og vil være mulig å gjenfinne.

Tabell 1-7 Tabell over kulturminner i Holmevatn som befinner seg like over HRV eller på land.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
137347	Bogastelle	Vivik – Neset	Aut. fredet	Vinje	1962	Ligger like over HRV
241857	Bosetning-aktivitetsområde	Boplass	Automatisk fredet	Suldal	2018	Steinalderboplass som krever direkte inngrep
24579	Bosetning-aktivitetsområde	Naustdalen	Uavklart	Suldal	1981	Ligger i grense for HRV, krever direkte inngrep
137351	Bosetning-aktivitetsområde	Holmevasskilen tuft 1	Automatisk fredet	Vinje	1963	Skal være synlig og ligge i grense for HRV

Kulturminnene som er markert som grønn har en avgrensning i askeladden som går ut i, eller berører vannareal. Trolig ligger disse over HRV.

Figur 1-5 Kart over kulturminner nevnt i tabell i Holmevatn. Kulturminner som ligger under HRV er markert med rød sirkel. Kulturminner som trolig ligger over HRV og på land er markert med grønn sirkel og avgrensning. Kart: Utarbeidet i ArcGis Pro.

1.5 Vasstølvatn

Tabell 1-8 Tabell over kulturminner under HRV eller i reguleringsgrense i Vasstølvatn.

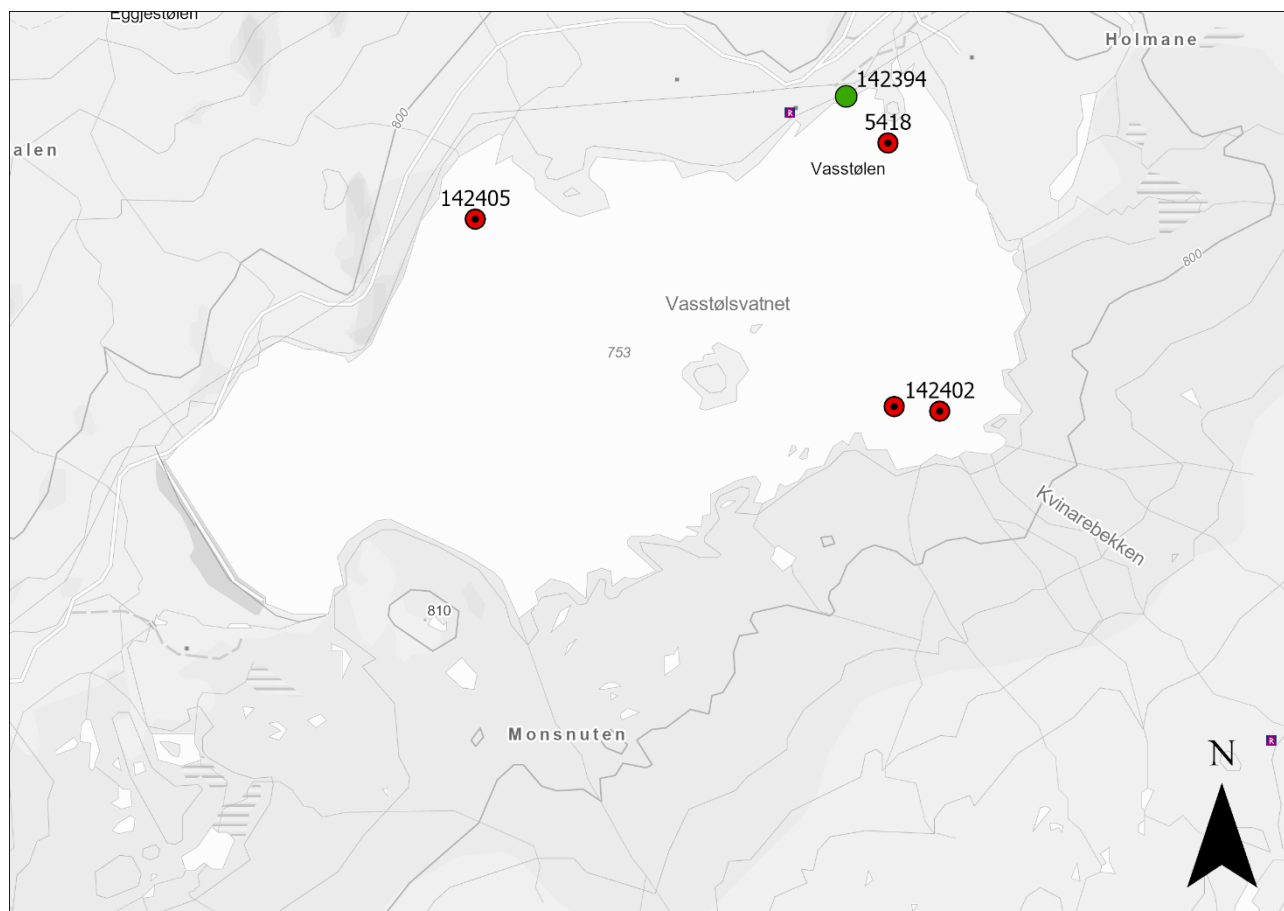
ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
5418	Bosetning- Aktivitetssområde	Gautun	Uavklart	Suldal	1980	Registrert som utgravet boplass og er trolig borte
142402	Jernvinneanlegg	-	Uavklart	Suldal	1987	Vanskelig å gjenfinne uten fysiske inngrep
142398	Bosetning- Aktivitetssområde	-	Uavklart	Suldal	1987	Vanskelig å gjenfinne uten fysiske inngrep
142405	Seter/Støl	Seter	Uavklart	Suldal	1987	Tuftene er trolig synlige

I Vasstølvatn er det kulturminner (id 142402 og 142398) som trolig er vanskelig å gjenfinne uten direkte inngrep. En lokalitet (5418) er registrert som utgravet og er trolig borte. En støl med synlige tufter lar seg trolig lokalisere med liten ROV eller ved lav vannstand.

Tabell 1-9 Tabell over kulturminner ved Vasstølvatn som befinner seg like over HRV eller på land.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
142394	Bosetning- Aktivitetssområde	-	Automatisk fredet	Suldal	1987	Ligger i erosjonsbeltet

En boplass fra steinalder ligger trolig på land, men er registrert i Askeladden i erosjonsbelte. Boplassen vil være vanskelig å lokalisere uten direkte inngrep.

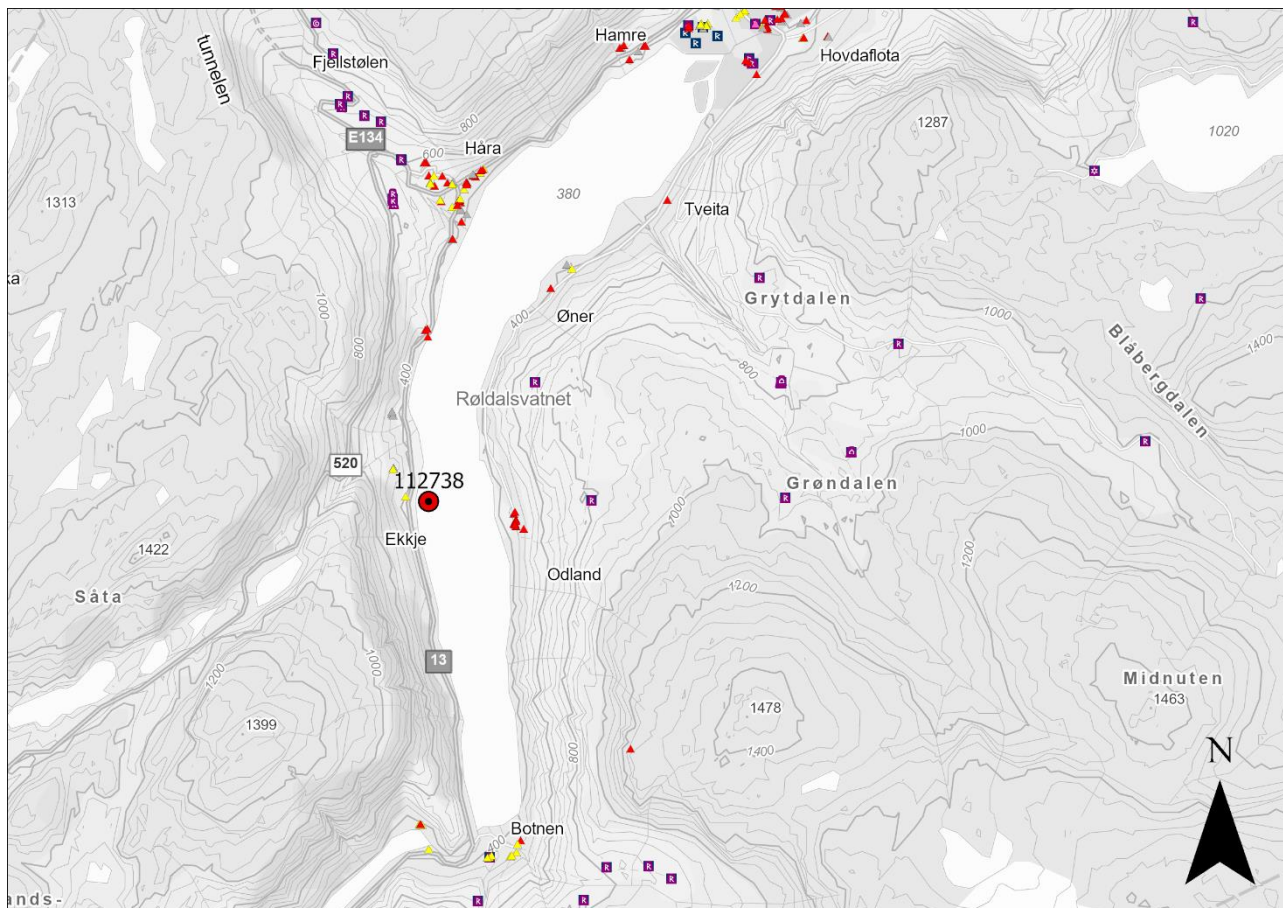
Figur 1-6 Kart over kulturminner nevnt i tabell i Vasstølsvatnet. Kulturminner som ligger under HRV er markert med rød sirkel. Kulturminner som trolig ligger over HRV og på land er markert med grønn sirkel og avgrensing. Kart: Utarbeidet i ArcGis Pro.

1.6 Røldalsvatn

Tabell 1-10 Tabell over kulturminner under HRV eller i reguleringsgrense i Røldalsvatn.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
112738	Veganlegg	Slep Håra-Botnen	Uavklart	Ullensvang	2001	Mulig feilplassering, trase for slep ligger på land, ikke mulig å gjenfinne på befaring (Hordaland Fylkeskommune)

Veganlegg som trolig er vanskelig å lokalisere. Opplysninger i Askeladden fra Vestland Fylkeskommune tilsier at veien trolig er skadet. Trolig vanskelig å lokalisere.

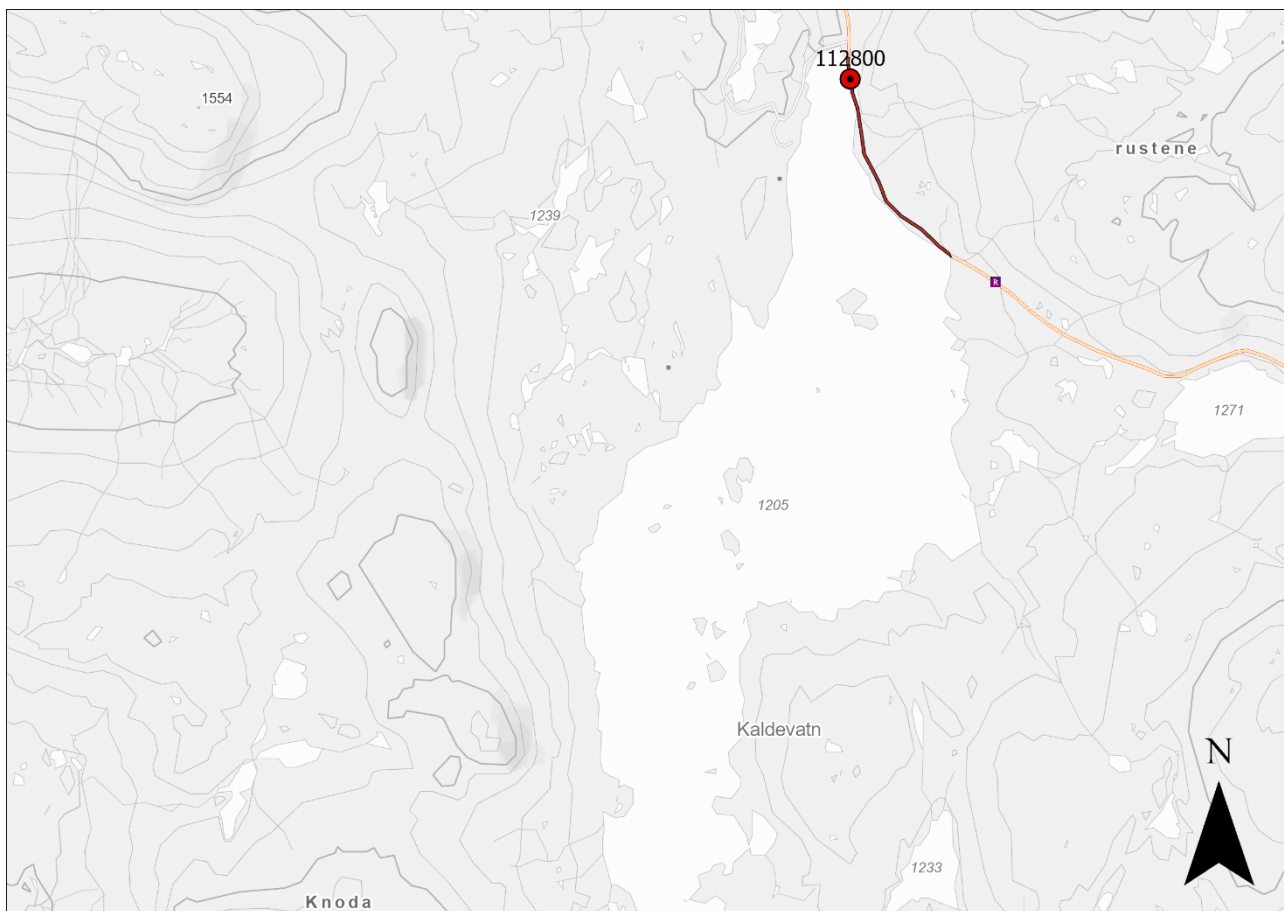
Figur 1-7 Kart over kulturminner nevnt i tabell i Røldalsvatnet. Kulturminner som ligger under HRV er markert med rød sirkel. Kart: Utarbeidet i ArcGis Pro.

1.7 Kaldevatn

Tabell 1-11 Tabell over kulturminner under HRV eller i reguleringsgrense i Kaldevatn.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
112800	Veganlegg	Slep Blåbergnuten- Kistenuten	Automatisk fredet	Ullensvang	2007	Kan være vanskelig å lokalisere under vann

Veganlegget er trolig vanskelig å lokalisere under vann. Dersom deler av veifaret er synlig på land kan sporet trolig likevel følges under vann.

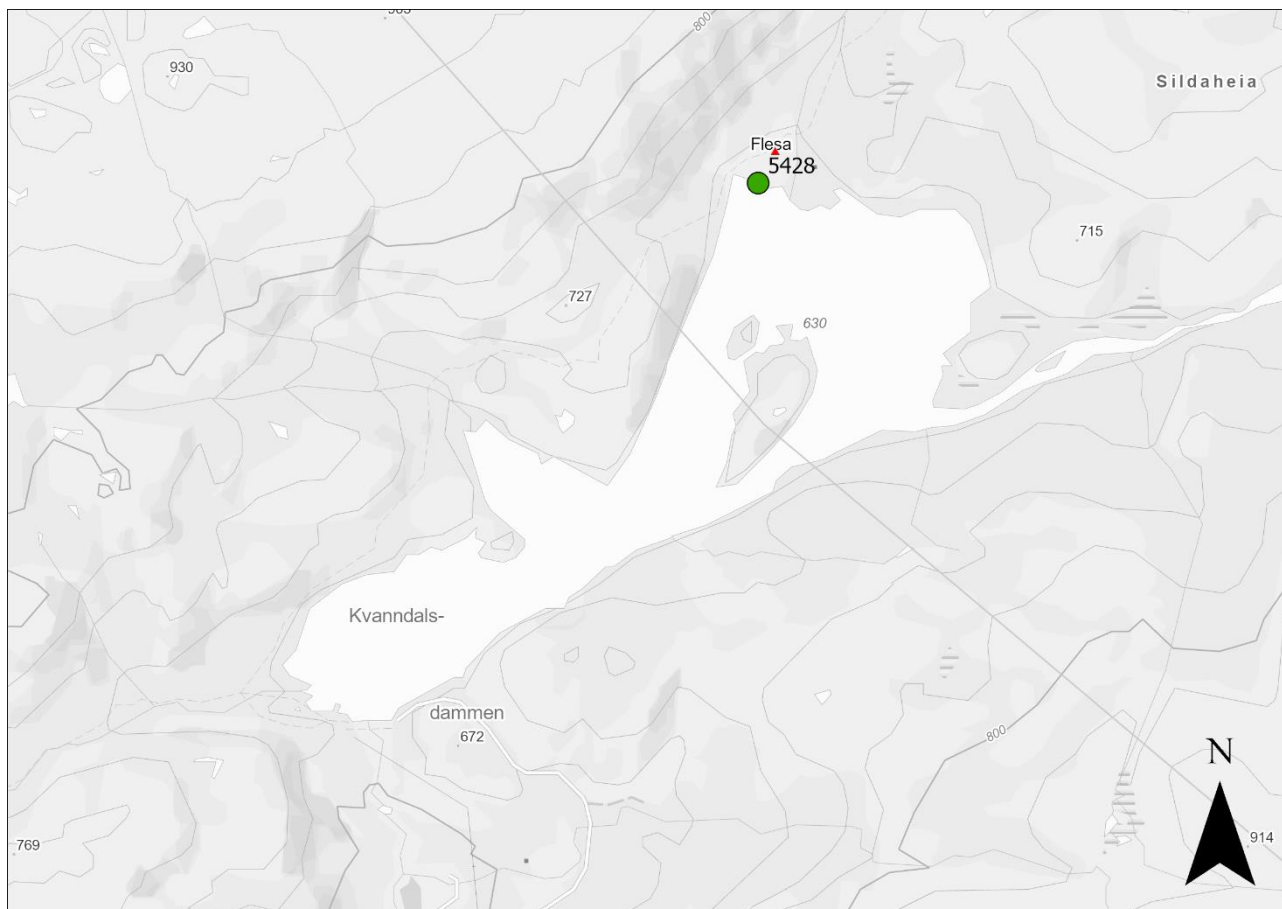
Figur 1-8 Kart over kulturminner nevnt i tabell i Kaldevatn. Kulturminner som ligger under HRV er markert med rød sirkel. Kart: Utarbeidet i ArcGis Pro.

1.8 Kvanndalsdammen

Tabell 1-12 Tabell over kulturminner ved Kvanndalfoss som befinner seg like over HRV eller på land.

ID	Art	Navn	Vernetype	Kommune	Registrert/	Merknad
5428	Bosetning-aktivitetsområde	Fleso	Automatisk fredet	Suldal	1981/2019	Skal være synlig og mulig å lokalisere

Synlig tuft som trolig ligger over vann.

Figur 1-9 Kart over kulturminner nevnt i tabell i Kvanndalsdammen. Kulturminner som trolig ligger over HRV og på land er markert med grønn sirkel og avgrensing. Kart: Utarbeidet i ArcGis Pro.

2 Videre arbeider

På nåværende tidspunkt er det ikke benyttet dybde data for å kontrollmåle hvilke kote de ulike kulturminnene ligger på. Flere kulturminner vil være vanskelig å gjenfinne uten å gjøre direkte, fysiske inngrep. Slike inngrep er det kun kulturminnemyndighetene som har tillatelse til å gjennomføre. Dette gjelder typisk steinalderboplasser, jernvinneanlegg og lokaliteter som ikke har synlige spor. Flere av stølene i området er registrert i Askeladden som synlige og vil trolig være mulig å gjenfinne under vann eller ved lav vannstand i magasinet, avhengig av hvor de er lokalisert i forhold til HRV. Blant annet er en seter (id 142875) synlig på flyfoto, plasseringen avviker med registrering i askeladden. Det må derfor tas høyde for til dels betydelige avvik på faktisk plassering og registrert plassering i kulturminnedatabasen Askeladden.

Sedimentering i vannet kan gjøre det vanskelig å gjenfinne kulturminner under vann. Særlig helleristningene ved Uhlshelleren i Valdalsvatnet og de ulike veganleggene vil være vanskelig å lokalisere på grunn av lysforhold under vann og sedimentering. Dersom det er aktuelt og mulig, bør det tilstrebes å lokalisere og registrere tilstand på de ulike lokalitetene ved lav vannstand i magasinet, både med tanke på tidsbruk, men også det som kan være usikre georefereringer i Askeladden. Flere av disse registreringene er gjennomført på 1960 og -70-tallet, dette kan gi en usikker posisjon i Askeladden. Gjennomføring av fysisk tilstandsvurdering av de ulike kulturminnene vil trolig være omfattende, da det kommer an på tidligere registrert tilstand og kvaliteten på disse i forkant av at kulturminnene ble besluttet neddemmet.

Generelt vil kulturminner som ligger vekselvis eksponert over og under vann ligge i en utsatt posisjon. Kulturminnene som er helt tildekket av vann har gode bevaringsforhold. Dersom det er kulturlag knyttet til de ulike steinalderlokalitetene vil det være uheldig å både ligge under vann og til tider tørke ut ved lav vannstand i magasinet, noe som kan minske kunnskapspotensialet som kan trekkes ut av boplassen. Om vinteren kan forholdet mellom regulering og isdannelser ved regulerte vannmagasin føre til skader på de ulike stølene som ligger innenfor reguleringssonen.

J01	2021-11-16	For bruk	eirher	olnot	olke
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.